

N. BELDICEANU

(26 octombrie 1844—2 februarie 1896)

N. BELDICEANU

„Schliemann al nostru”

(Teohari Antonescu)

DE

CORNELIU N. MATEESCU

Au trecut 80 de ani de la moartea lui N. Beldiceanu.

Fiu de răzeși din Preuțeștii Sucevei, importantă așezare străveche, i-a fost dat să se ocupe și cu trecutul îndepărtat al țării. Profesor de istorie la Iași și literat, colaborator la „Convorbiri literare” și la alte publicații de seamă, N. Beldiceanu s-a impus în ultimele decade ale veacului trecut prin pasiunea cercetărilor arheologice, concentrând toată puterea și entuziasmul său pentru „desmormântarea” stațiunilor neolitice din Moldova de Sus.

Meritul lui N. Beldiceanu în arheologia românească constă în săpăturile începute în 1885 la Cucuteni¹ (cu participarea lui D. Butculescu), la care mai târziu va asocia pe Gr. C. Buțureanu, săpături care au trezit un viu interes în țară și străinătate. Astfel, în 1889, la Congresul internațional de antropologie și arheologie preistorică ținut la Paris, Gr. C. Buțureanu a prezentat o comunicare redactată aproape numai după materialul din colecția lui N. Beldiceanu: *Note sur Coucouteți et plusieurs autres stations de la Moldavie du Nord*². La congres Gr. C. Buțureanu a fost bine primit și încurajat, mai ales, de Al. Odobescu și A. de Quatrefages, președintele congresului.

Săpăturile efectuate de N. Beldiceanu în colaborare cu Gr. C. Buțureanu în mai multe așezări (Rădășeni, Preuțești, Basarabi, Belcești etc.), la început pe cheltuiala lor, apoi cu sprijin oficial, arată pe N. Beldiceanu cu preocupări de metodă, căutând să utilizeze și date din științele ajutoare, lucru mai puțin obișnuit la noi. Rezultatele acestor săpături, pe care le dirija N. Beldiceanu, au format obiectul mai multor dări de seamă preliminară, în vederea elaborării unei lucrări mai mari, de sinteză³.

Modest și îndatoritor, sărac, dar stimat și iubit, N. Beldiceanu n-a cunoscut altă mulțumire în viață decât lumea visurilor de poet și pasiunea pentru studiul trecutului. Legat de pământul strămoșesc și de lucrătorii lui, Inchina, în 1893, truditărilor din Preuțești, un volum de *Doine*. În plină activitate și putere de muncă, moartea l-a găsit la Iași prelucrându-și comoara arheologică descoperită la Cucuteni.

Numele lui N. Beldiceanu se înscrie între precursorii arheologiei noastre. Sint fapte ce nu trebuie lăsate uitării. *Suum cuique...*

¹ N. Beldiceanu, *Antichitățile de la Cucuteni, schiță arheologică*, Iași, 1885, 9 p.

² *Congrès International d'Anthropologie et d'Archéologie préhistoriques, Compte rendu de la dixième session à Paris 1889*, Paris, 1891, p. 299–307.

³ Începută după moartea lui Beldiceanu de către Gr. C. Buțureanu: *Preistoria în România. Studiu de arheologie preistorică și etnografie*, 1898 (ms. inedit, cu o nouă versiune neterminată și un atlas de figuri în parte dispărute). Cf. I. A[ndrieșescu], *RPAN*, 1, 1937, 1, p. 17.